

Tsunami Preparedness

Sauniga mo Galu Lolo

Ete iloaina o galu lolo o le autu lea o le tele o tagata feoti i le Sitete o Hawai'i nai i lo'o se isi lava fa'alavelave fa'afuase'i atoa ai ma matagi? Ova atu ma le 220 tagata e alala i Hawai'I ua fa'aumaina o latou ola (atoa ai ma le to'aono i totonu o Oahu i le tausaga 1946) talu ai galu lolo i le 70 tausaga ua mavae. O galu lolo ua avea ma fa'alavelave fa'afuase'i mata'utia i totonu o Hawai'i.

- E **LEAI** se tau o galu lolo. O galu lolo e tausaga-atoa, e iai fa'afelema ma mea e tau tutupu i vaega o ogasami **uma** o Hawai'i.
- O galu lolo e amata i le loloto o le sami i le mea e tupu ai se mafui'e po'o se solo i totonu o le sami. E **lemafai** ona fuafuaina se mafui'e.
- A o'o loa ona fa'asalalauina the mamao o le galu lolo, o le a fa'alogoinga le leo o sailigi mo fanua fa'atu'ufuaina 3-itula ae le'i o'o mai le taimi e sau ai. O fale e malu ai tagata mai galu lolo o le a le tatalaina se'i o'o ina ua alu ese atu le galutai.
- La e iloa pe tu lou fale po'o le mea ete faigaluega ai i le lio e iai fanua fa'atu'ufua mo galu lolo. O lo'o iai fa'afanua fa'atu'ufua o lo'o lolomiina i le itulau o sauniga mo fa'alavelave fa'afuase'i I totonu o lau tusi telefoni.
- Va'ava'ai i le intenet mo lea matagaluega i le www.oahuDEM.org e maua ai fa'afanua mo galu lolo e vave ai ona e iloa pe e tu lou fale i li'o fa'atu'ufuaina.
- Afai ete iai i totonu o li'o fa'atu'ufuaina e tatau ona e alu ese pea fa'atonu atu ai. Afai ete iai i fafo o le li'o, nofo pea i le mea o lo'o e iai ma fa'aavanoa ia auala mo le au faigaluega o fesoasoani vave fa'atopetope.
- Aua ne'i fa'aaogaina le telefoni o le fale po'o telefoni feavea'i i valaau **e le tau i fesoasoani vave fa'atopetope**. O le tele o le fa'aaogaina o telefoni o le a fa'alavelave ai i le malosi o fa'atonuina mo se fesoasoani vave fa'atopetope mai tagata e muamua ona tali mai.
- Fa'alagolago i le televisi, letio ma fa'asalalauga o fesoasoani vave fa'atopetope I le Nixle i luga o le intenet i le www.nixle.com e maua ai tala nei ma tala vave mai le Matagaluega o Fesoasoani vave fa'atopetope ma le puleaga.
- A e latalata i le sami ae e fa'alogoinga le lulu o le lauelele, vaai o lo'o alu ese atu le galu, fa'alogoinga le gogolo tele ia vave loa ona aga'i i uta pe alu i se mea maualuga. O nei mea e tutupu pe a fai o le a lata mai le galu lolo!
- Aua ne'i toe fo'i i tafatafaane o le matafaga ina ua fa'atagaina mai i le fa'atonuga mai le ofisa o fesoasoani vave fa'atopetope.

MANATUA (REMEMBER) - Afai e te alala latalata i le matafaga e afaina tele oe i le galu lolo.

**DEPARTMENT OF EMERGENCY
MANAGEMENT**

City and County of Honolulu

Kirk Caldwell, Mayor

650 South King Street ♦ Honolulu, HI 96813

(808) 723-8960 ♦ Fax (808) 524-3439

www.oahuDEM.org dem@honolulu.gov

Plan and Prepare Now for the Next Disaster

Togafitiga ma Sauniuniga Nei mo le Isi Fa'alavelave Fa'afuase'i o le a o'o mai

A'oa'o (Learn) – la e a'oa'ina oe i fa'alavelave fa'afuase'i e mafai ona afaina ai or ma lou Aiga.

Togafiti (Plan) – Foafoa ma fa'amasan se Togafitiga o Fa'alavelave Fa'afuase'i mo lou Aiga. Tausu'e se mea loga lua e fono ai ma mautinoa se numera po'o se tagata i fafo e valaau ai.

Togafitiga mo Tagata Ta'ito'atasi, Aiga ma Pisini mo Fa'alavelave Fa'afuase'I (Individual, Familiy and Business Disaster Planning) – Togafitiga o fa'alavelave fa'afuse'i o le pisinisi a tagata uma lava. Faitau ma ia e iloa lelei nei tusitusiga ma avifo se taimi o le aso e talatalanoa ai mo sauniga ma togatifiga ma aiga, uo ma e toute faigaluega fa'atasi.

Develop a 7-Day Disaster Supplies Kit

Fa'atupu ni mea tu'u fatasi mo Fa'alavelave Fa'afuase'i mo ni aso e Fitu.

O au mea tu'ufatasi mo fa'alavelave fa'afuase'i e tatau ona iai mea nei ia o'o i le fitu o aso:

- **Vai (Water)** – Tasi le kalone vai mo tagata ta'ito'atasi mo aso e fitu e fa'aaoga e inu ai ma lou tumama
- **Mea ai (Food)** – Mea ai apa po'o mea ai e le tau kukaina. Mea ai maua masani pei o apa spam, apa pisupo ma apa sosisi laiti ta'u o Vienna sausages
- **Mea e fa'aaoga e ai ai (Eating Utensils)** – Ipu salafa, sipuni tu'u fa'atasi ma le naifi ai, tui ma la'au ai lea e fa'aaoga e le au saiga po'o le chop stick. Aua ne'i galo se mea tatala apa e le alu i se uila e tatala ai apa mea ai
- **Litio (Radio)** – Litio e ola i le ma'a pe mafai fo'i ona mimilo i lou lima e mafai on maua ai lipoti mataala o le tau mai le ofisa o NOAA
- **Moli (Light)** – Moli uila po'o se moli sesega feavea'i
- **Ma'a e fa'aleoleo (Spare batteries)** – Siaki pe o lelei ta'itausaga
- **Mea fa'api'i mo manu'a (First Aid)** – la maua mea fa'api'i manu'a lae o lo'o lelei ma ia mafaufau e ave sau vasega e fesoasoani i taimi e mana'omia ai se fesoasoani muamua
- **Fa'aili (Whistle)** – E taua i le fa'ailoa atu mo se fesoasoani. O le fa'aili e mamao ona lagona atu i lo'o le leo o le tagata ma e le tau fa'aaogaina se malosi o se e'e po'o le leo tele
- **Ufiuifimata mo le Pefu (Dusk Mask)** – E fesoasoani i le fa'amamaina o le ea leaga e te manavaina.
- **Tumama (Sanitation)** – Solo susu laiti, taga lapisi ma gogoa e fai i le plastic e fa'aaogaina mo lou tumama
- **Mea faigaluega (Tools)** – Mafa'i po'o se palaea e mimilo tape ai mea fa'auila, mea fa'api'ipi'i malosi
- **Fa'afanua (Maps)** – Fa'afanua o le lauelele o lo'o e nofo ai
- **Vaila'au tusi mai le Foma'i (Prescription)** – Fualau fa'apitoa ma matatioata
- **Pepe (Baby)** – Susu a taimaiti pepe ma mea tali feau po'o napatigi
- **Ta'ifau (Pets)** – Mea ai ma vai fa'aopoopo mo au ta'ifau

Department of Emergency Management

City and County of Honolulu

Kirk Caldwell, Mayor

650 South King Street ♦ Honolulu, HI 96813 (808) 723-8960

♦ Fax (808) 524-3439

www.oahuDEM.org email: dem@honolulu.gov